

Kopsavilkums par AS "Sadales tīkls" pārskatīto elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu projektu

AS "Sadales tīkls" 2023. gada 26. aprīlī un atkārtoti 2023.gada 17.maijā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā (turpmāk - SPRK) iesniedza precizētu sadales sistēmas pakalpojumu tarifu projektu. Precizētajā tarifu projektā veiktas vairākas nozīmīgas izmaiņas, kuras ņem vērā Ministru kabineta, Saeimas un akcionāra pieņemtos lēmumus un dotos uzdevumus, kā arī ietver izmaksu korekcijas atbilstoši Ministru kabineta, Saeimas apstiprinātajiem izmaksu samazinājuma risinājumiem un SPRK līdz šim veiktajam tarifu veidojošo izmaksu izvērtējumam.

Precizētā tarifa izstrādes process, ārējie faktori

Ņemot vērā, ka sākotnēji SPRK iesniegtais tarifu projekts paredzēja ļoti būtisku tarifu pieaugumu dažādām lietotāju grupām, 2022. gada 23. novembrī Ministru prezidents K. Kariņš izdeva rezolūciju Nr.22-MPI-55, kurā norādīts, ka, ņemot vērā elektroenerģijas izmaksu būtisko nozīmi uz tautsaimniecību un AS "Augstsprieguma tīkls" un AS "Sadales tīkls" iesniegto tarifu būtisko kāpumu, tiek lūgts Ekonomikas ministrijai sadarbībā ar Finanšu ministriju sagatavot un iesniegt izskatīšanai 2022. gada 20. decembra Ministru kabineta sēdē informatīvo ziņojumu par iespējamām iesniegto tarifu korekcijām, kas cita starpā paredzētu akcionāra lēmumu daļēji atteikties no negūto ieņēmumu atgūšanas par periodu no 2020. gada līdz 2022.gadam.

Izpildot šo rezolūciju Ekonomikas ministrija (turpmāk jautājumu pārņemot Klimata un enerģētikas ministrijai (KEM)) ziņoja par jautājuma virzību 2022. gada 20. decembra sēdē un galīgo pasākumu tvērumu apstiprinot 2023. gada 24. janvāra sēdē. Atbilstoši informatīvajā ziņojumā aprakstītajiem pasākumiem:

- 2023. gada 1. februārī tika pieņemts Ministru kabineta rīkojums Nr.60 "Par akciju sabiedrības "Sadales tīkls" un akciju sabiedrības "Augstsprieguma tīkls" sistēmas pakalpojuma tarifu projektu pārskatīšanu", ar kuru tika uzdots nodrošināt, ka AS "Sadales tīkls" sagatavo tarifu projektu ar regulatīvo periodu no 2023. gada 1. jūlija līdz 2027. gada 31. decembrim un izvērtē elektroenerģijas iegādes alternatīvas, izvēloties tautsaimniecībai saimnieciski izdevīgāko risinājumu.
- KEM virzīja grozījumus Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā, kas tika pieņemti 2023. gada 9. februārī un stājās spēkā 12. februārī, nosakot, ka AS "Sadales tīkls" un AS "Augstsprieguma tīkls", aprēķinot tarifus, kas stājas spēkā 2023. gadā, regulatīvā rēķina atlikuma daļu - to, kas veidojusies no starpības starp faktiskajiem un plānotajiem ieņēmumiem iepriekšējā regulatīvajā periodā un starpības starp faktiskajām un plānotajām sadales sistēmas operatora citas sadales sistēmas pakalpojumu izmaksām, un starpības starp faktiskajām un plānotajām elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora pakalpojumu izmaksām par iepriekšējo regulatīvo periodu, nosaka vienādu ar nulli euro.
- FM, virzot likumprojektu "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025.gadam", iekļāva pantu, kas paredz atļaut finanšu ministram 2023. gadā palielināt apropriāciju ministrijai resursiem no dotācijas

no vispārējiem ieņēmumiem un izdevumiem 2023. gadā sagaidāmo elektroenerģijas ārkārtas pieaugumu kompensēšanai atbilstoši valsts pamatbudžeta ieņēmumos papildu ieskaitāmajam akciju sabiedrības "Latvenergo" dividenžu maksājumu (par 2022. pārskata gadu) apmēram, ja ir pieņemts attiecīgs Ministru kabineta lēmums un Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija piecu darba dienu laikā no attiecīgās informācijas saņemšanas dienas ir to izskatījusi un nav iebildusi pret apropriācijas palielinājumu.

Vienlaikus ekspertu līmenī veikts detalizēts tarifu projektu izmaksu pozīciju izvērtējums, kā rezultātā veiktas izmaiņas attiecībā uz izmaksu bāzi un turpmāko gadu izmaksu pieauguma pieņēmumiem.

Nozīmīgākās izmaksu izmaiņas

Pārskatītajā tarifu projektā izmaksu pieaugums būtiski samazināts – no sākotnēji paredzētā 183 milj. EUR apmēra līdz 64,5 milj. EUR apmēram. Nozīmīgākās izmaksu samazinājuma pozīcijas ir pārvades sistēmas operatora izmaksas, kas tiek ietvertas sadales pakalpojuma izmaksās, elektroenerģijas iepirkuma izmaksas, kā arī regulatīvā rēķina, inflācijas u.c. izmaksu samazinājums. Izmaiņu rezultātā vidējie atļautie ikgadējie ieņēmumi aprēķināti 361,4milj. EUR apmērā.

Salīdzinot ar šobrīd spēkā esošo tarifu, kopējais atļauto ieņēmumu apjoms ir palielinājies par 64,5 milj. EUR, jeb par 22%.

1.tabula (2023-2027 tarifa projekta izmaksas)

Izmaksu veids	Mērvienība	Spēkā esošais tarifs	Tarifa projekta 2023-2027 vidējās izmaksas gadā	2023.-2027.g. tarifu projekts/ spēkā esošo tarifu	
				abs.	%
Kapitāla izmaksas kopā	tūkst.EUR	116 616.3	107 456.4	-9 159.9	-8%
Nodokļi	tūkst.EUR	333.8	260.7	-73.1	-22%
Eksploatācijas izmaksas, t.sk.:	tūkst.EUR	179 954.7	253 692.1	73 737.4	41%
Pārvades sistēmas pakalpojuma izmaksas	tūkst. EUR	71 198.3	88 189.7	16 991.4	24%
Izmaksas, kas saistītas ar elektroenerģijas pārvadīšanas zudumiem un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanu sadales tīklā	tūkst. EUR	16 011.0	35 661.3	19 650.4	123%
Personāla un sociālās izmaksas	tūkst. EUR	56 210.6	70 159.3	13 948.7	25%
Īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un citu komersantu veikto kārtējo eksploatācijas remontu izmaksas	tūkst. EUR	9 977.2	11 667.7	1 690.6	17%
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	tūkst. EUR	34 389.9	37 298.6	2 908.7	8%
Efektivitātes programma	tūkst. EUR	-7 832.3	0.0		
Ieņēmumu korekcija, kas saistīta ar iepriekšējā regulatīvā perioda izmaksu un ieņēmumu prognožu novirzēm	tūkst. EUR	0.0	10 715.3		
Izmaksas kopā	tūkst.EUR	296 904.8	361 409.3	64 504.4	22%

Nozīmīgākās tarifu projekta strukturālās izmaiņas, salīdzinājumā ar sākotnēji iesniegto tarifu projektu

1. Tarifu periods pagarināts no 2,5 gadiem uz 4,5 gadiem. Korekcija veikta atbilstoši Ministru kabineta dotajam uzdevumam akcionāram un nodrošinās ilgtermiņa tarifu stabilitāti lietotājiem, kā arī palīdz nodrošināt mazāku tarifu pieauguma apmēru.
2. Zemsprieguma elektrotīkla lietotāju ērtībai paredzēts apstiprināt 1 ampēra vērtību, tomēr vienlaikus klientiem tiks nodrošināta iespēja ērti noskaidrot savu pieslēguma atļauto jaudu arī kilovatos (kW), kā arī ikmēneša kopējo maksājumu par pieslēguma jaudas uzturēšanu.
3. Pārskatīts elektroenerģijas ražotāju tarifs. Ņemot vērā Latvijas enerģētikas politikas mērķi veicināt enerģētisko neatkarību, tarifu projektā elektroenerģijas ražotāju tarifs aprēķināts pēc līdzšinējās pieejas, izmantojot atjaunotus datus par sadales sistēmai pieslēgtajiem ražotājiem.
4. Paredzēts turpināt darbības efektivitātes pilnveides pasākumus, potenciāli sasniedzot saimnieciskās darbības izmaksu efektivitāti 1,6% apmērā, kas ir ierēķināts tarifa pamata izmaksu apmērā.

Precizētie diferencētie tarifi

Tarifi veidoti četrām sprieguma pakāpēm atbilstoši SPRK tarifu aprēķinu metodikai, zemspriegumā izsakot vienas vienības vērtību ampēros (A) un vidspriegumā izsakot to kilovatos (kW).

Tiek veidoti divi tarifu plānu veidi. "Pamata" tarifu plāni ir piemēroti lietotājiem ar regulāru patēriņu un tajos ir līdzsvarots fiksētās un mainīgās maksas apmērs. "Speciālie" tarifu plāni ir piemēroti neregulāram vai īpaši mazam patēriņam, piemēram, vasarnīcām vai īpašumiem, kas paredzēti pārdošanai.

2023. gada 1. jūlijā klienti tiks automātiski migrēti uz "Pamata" plāniem, ļaujot lietotājiem pieņemt lēmumu vai viņu gadījumā "Speciālais" tarifu plāns būtu vairāk piemērots. Pāreja starp tarifu plāniem būs atļauta reizi mēnesī, izmaiņām stājoties spēkā no nākamā mēneša.

AS "Sadales tīkls" elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu diferencētie tarifi no 2023. gada 1. jūlija (bez PVN)

Tarifs sprieguma pakāpē 0,4kV līnijās

	Tarifa plāns	
	Pamata-1	Speciālais-1
Maksa par elektroenerģijas piegādi, EUR/kWh*	0.03985	0.15940
Maksa par jaudas uzturēšanu, EUR/A/mēnesī**, 1 fāze	0.38	0.15
Maksa par jaudas uzturēšanu, EUR/A/mēnesī, 3 fāzes	0.92	0.37

Tarifs sprieguma pakāpē 0,4kV kopnes

	Tarifa plāns	
	Pamata-2	Speciālais-2
Maksa par elektroenerģijas piegādi, EUR/kWh	0.02602	0.10448
Maksa par jaudas uzturēšanu, EUR/A/mēnesī	0.92	0.37

Tarifs sprieguma pakāpē 6-20 kV līnijās

	Tarifa plāns	
	Pamata-3	Speciālais-3
Maksa par elektroenerģijas piegādi, EUR/kWh	0.00696	0.02784
Maksa par jaudas uzturēšanu, EUR/kW/mēnesī***	2.96	1.79

Tarifs sprieguma pakāpē 6-20 kV kopnes

	Tarifa plāns	
	Pamata-4	Speciālais-4
Maksa par elektroenerģijas piegādi, EUR/kWh	0.00442	0.01768
Maksa par jaudas uzturēšanu, EUR/kW/mēnesī	2.96	1.79

Tehnisko mikropieslēgumu tarifs

	Tarifa plāns
	M-1
Maksa par jaudas uzturēšanu, EUR/mēnesī****	2.39

Elektroenerģijas ražotāju tarifs

	Tarifa plāns
	R-1
Jaudas maksa elektroenerģijas ražotājiem, EUR/kW/mēnesī*****	0.1445

*EUR/kWh - euro par vienu kilovatstundu

**EUR/A/mēnesī - euro par vienu ampēru mēnesī

***EUR/kW/mēnesī - euro par vienu kilovatu mēnesī

**** EUR/mēnesī - euro par pieslēgumu mēnesī

***** EUR/kW/mēnesī - euro par vienu atļautās ražošanas jaudas kilovatu mēnesī

Skaidrojums par diferencēto tarifu piemērošanu:

- Tarifi tiek piemēroti atbilstoši sistēmas operatora noteiktai diferencēto tarifu pielietošanas kārtībai, kas publicēta sistēmas operatora tīmekļvietnē.
- Sprieguma pakāpēs 0,4kV līnijās un 0,4 kV kopnes pieslēgumiem ar ievadaizsardzības aparāta strāvas lielumu mazāku par 16A, maksa par jaudas uzturēšanu tarifa plāniem Pamata un Speciālais tiek noteikta atbilstoši 16A ievadaizsardzības aparāta lielumam.
- Sadales sistēmas pakalpojuma tarifu Tehniskajiem mikropieslēgumiem piemēro tehnoloģisko iekārtu ar jaudu līdz 0.5 kW un nemainīgu enerģijas patēriņu pieslēgšanai elektroenerģijas sadales zemsprieguma sistēmai (piemēram, elektronisko sakaru tīklu pakalpojumu sniedzēju interneta maršrutētāju pieslēgšanai daudzdzīvokļu ēkās) 0,4 kV līniju sprieguma pakāpē, kuru darbības nodrošināšanai piegādātās elektroenerģijas apjoms tiek noteikts aprēķinu veidā bez elektroenerģijas komercuzskaites mērāparāta uzstādīšanas. Šiem pieslēgumiem nepielieto tarifa plānus Pamata un Speciālais.
- Sadales sistēmas pakalpojuma tarifu ražotājiem piemēro par starpību starp elektroenerģijas ražotājiem līgumā vai atļaujā elektrostacijas pieslēgšanai sistēmai norādīto elektroenerģijas ražošanas jaudu, ko atļauts nodot sistēmā, un patēriņa atļauto slodzi kW (pie slodzes koeficienta vērtības $\cos(\varphi)=1$). Jaudas maksu ražotājiem nepiemēro mikroģeneratoru (elektroenerģijas ražošanas jauda līdz 11.1 kW) īpašniekiem.
- Pieslēguma jaudas (kW) un ievadaizsardzības aparāta (IAA) strāvas savstarpējo matemātisko sakarību 0,4kV tīklā rakturo formula:

$$P=n \cdot I \cdot U \cdot \cos(\varphi), \text{ kur}$$

I - ievadaizsardzības aparāta nominālā strāva (A),

P- jauda (kW) [noapaļota ar divām zīmēm aiz komata],

U - pieslēguma spriegums (kV) [0,4 kV cieši zemētas neitrāles tīklā vienfāzes pieslēgumiem - 0,23, trīsfāžu pieslēgumiem - 0,4, 0,23 kV izolētas neitrāles tīklā vienfāzes un trīsfāžu pieslēgumiem - 0,23],

$\cos(\varphi)$ - jaudas koeficients, kas tiek pieņemts - $\cos(\varphi)=0.929$,

n – koeficients, kas atkarīgs no pieslēguma fāžu skaita: trīsfāžu pieslēgumam $n=\sqrt{3}$, vienfāzes pieslēgumam $n=1$.

Zemsprieguma līniju lietotāju ērtībai pievienota ikmēneša maksas aprēķinu tabula (2. tabula). Tajā lietotāji var noskaidrot ikmēneša maksājumu abiem tarifu plāniem atbilstoši līdz šim ierastajam vienas vai trīs fāžu pieslēgumam ar atbilstošu ampēru skaitu. Turklāt lietotājam vienlaikus parādīta tehniskā informācija par pieslēguma atļauto jaudu kilovatos (kW), kas ļauj vienkāršāk aprēķināt lietotājam nepieciešamo pieslēguma jaudas apmēru. Turklāt atsevišķos gadījumos var būt nozīmīgi zināt arī pieejamās jaudas apmēru, ņemot vērā fāžu skaitu.

2.tabula Standarta jaudu nominālu aprēķinātās ikmēneša maksājuma vērtības un to tehniskie parametri

Fāžu skaits un ievadaizsardzības aparāta (IAA) nominālās strāvas lielums	Aprēķinātais ikmēneša maksājuma apmērs par jaudas uzturēšanu **		Pieslēguma tehniskie parametri 0,4 kV elektrotīklā	
	0.4 kV līnijas Tarifu plāns "Pamata-1"	0.4kV līnijas Tarifu plāns "Speciālais-1"	Pieslēgumā atļautā patēriņa jauda	Tehniski pieejamā jauda pa fāzēm
	EUR/mēnesī (bez PVN)	EUR/mēnesī (bez PVN)		
līdz 1F 16A	6.08	2.40	līdz 3.42 kW	līdz 1 x 3,42 kW
1F 20A	7.60	3.00	4.27 kW	1 x 4.27 kW
1F 25A	9.50	3.75	5.34 kW	1 x 5.34 kW
1F 32A	12.16	4.80	6.84 kW	1 x 6.84 kW
3F 16A	14.72	5.92	10.30 kW	3 x 3.42 kW
3F 20A	18.40	7.40	12.87 kW	3 x 4.27 kW
3F 25A	23.00	9.25	16.09 kW	3 x 5.34 kW
3F 32A	29.44	11.84	20.60 kW	3 x 6.84 kW
3F 40A	36.80	14.80	25.75 kW	3 x 8.55 kW
3F 50A	46.00	18.50	32.18 kW	3 x 10.68 kW
3F 63A	57.96	23.31	40.55 kW	3 x 13.46 kW
IAA nomināli virs 3F 63A un citi nestandarta pieslēgumi	EUR/A/mēnesī (bez PVN)	EUR/A/mēnesī (bez PVN)	-	-
	0.92	0.37		